

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău

Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

Colegiul „Iulia Hașdeu” din Cahul

Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei

Colegiul „Mihail Ciachir” din Comrat

Programa pentru examenul de calificare Dezvoltarea limbajului și literatura pentru copii

Nivelul 5 al CNC

Specialitatea 11210 Educație timpurie

Calificarea Educator

Chișinău, 2022

Programa a fost elaborată în baza următoarelor documente:

- Standardul de calificare

https://mec.gov.md/sites/default/files/sc_5_cnc_educator.pdf

- Curriculumul specialității

<https://mecc.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnici-postsecundar>

Autori:

1. Dumac Natalia, profesor - Didactica activităților de educare a limbajului, grad didactic II;
2. Rusu Irina, profesor -Literatura pentru copii, grad didactic superior;
3. Cocarcea Valentina, profesor - Didactica activităților de educare a limbajului, Literatura pentru copii , grad didactic I;
4. Castravet Svetlana, profesor - Didactica activităților de educare a limbajului, Literatura pentru copii, grad didactic I;
5. Pînzari Maria, profesor - Didactica activităților de educare a limbajului, grad didactic II;
6. Mavrodi Maria, profesor- Didactica activităților de educare a limbajului, grad didactic II;

Aprobat de:

Consiliul metodico-științific al Colegiului „Alexei Mateevici” din Chișinău

Proces verbal nr. 5 din 27 aprilie 2022

Recenzenți:

Bercu Victoria, director , profesor grad didactic superior

Boaghi Elena, șef secție asigurarea calității, profesor grad didactic I

Listă
competențelor profesionale specifice

- CPS1. Utilizarea conceptelor fundamentale specifice educației timpurii în realizarea activităților educaționale cu copiii de la naștere până la 7 ani;
- CPS 2. Realizarea activităților educative cu copiii de la naștere până la 7 ani în context formal și nonformal;
- CPS 3. Comunicarea unui mesaj educațional, care răspunde necesităților de dezvoltare ale fiecărui copil;
- CPS 4. Proiectarea activităților zilnice și săptămânaile pentru copiii de la naștere până la 7 ani, în baza unor recomandări metodice –tip, valorificând prevederile curriculare și cadrul conceptual al educației nonformale;
- CPS 5. Utilizarea strategiilor educaționale, care contribuie la învățarea activă și dezvoltare armonioasă.

CPS1. Utilizarea conceptelor fundamentale specifice educației timpurii în realizarea activităților educationale cu copiii de la naștere până la 7 ani;

Unități de competență	Obiective de evaluare
Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
Didactica activităților de educare a limbajului	<p>1. Modalități de realizare a activităților de educație pentru limbaj și comunicare.</p> <p>1.1. Jocul didactic. Rolul și importanța jocului didactic. Organizarea și desfășurarea jocurilor didactice.</p> <p>1.2. Observarea. Tipuri de observare. Pregătirea, organizarea și desfășurarea activităților de observare.</p> <p>1.3. Convorbirea. Specificul activităților de convorbire. Structura activităților de convorbire.</p> <p>1.4. Lectura după imagini. Specificul și importanța lecturii după imagini. Pregătirea și desfășurarea lecturii după imagini.</p> <p>1.5. Povestirea.</p>
Literatura pentru copii	
UC 1. Utilizarea adecvată în practica educațională a conceptelor specifice teoriei literare.	<p>1. Literatura pentru copii și specificul său.</p> <p>1.1 Conceptul de literatură pentru copii.</p> <p>1.2. Sfera de cuprindere a literaturii pentru copii.</p> <p>1.3. Evoluția literaturii pentru copii</p> <p>1.4. Studierea creațiilor pentru copii din literatura universală</p> <p>1.5. Hans Christian Andersen. Prezentarea rezumativă a povestilor „„Dârzu soldătel de plumb”.</p> <p>1.6. Analiza literară a basmului „Rătușca cea urâtă” de H.C. Andersen.</p>
UC 2. Uzul diverselor strategii de lectură și de elaborare a textului metaliterar	<p>A.1. Definirea trăsăturilor specifice ale activității de observare.</p> <p>A.2. Recunoașterea specificului de formare a vorbirii dialogate la copiii de vârstă preșcolară.</p> <p>A.3. Cunoașterea metodelor de desfășurare a activităților de lucru cu imaginile în instituțiile preșcolare.</p> <p>A.4. Întelegerea formelor de lucru asupra textului literar la copii.</p> <p>A.5. Asimilarea specificului de lucru cu operele literare</p>

Unități de competență	Obiective de evaluare
Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	<p>Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:</p> <p>1.7. Charles Perrault. Lectura expresivă a poveștilor "Scufița roșie", „Motanul încălțat”. Conținutul de idei al basmelor. 1.8. Frații Grimm. Caracterizarea personajelor din basmul „Alba ca Zăpada”.</p> <p>A.5. Identificarea unor conexiuni motivate între literatura română pentru copii și cea universală. A.6. Producerea textelor de sinteză. A.7. Exprimarea orală și scrisă a opinilor asupra unor texte literare. A.8. Interpretarea artistică a textului literar și reproducerea expresivă a unui fragment.</p>
Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovadă candidatul:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunoașterea și aprecierea proprietelor puncte forte și domeniilor care necesită dezvoltare; 2. Participarea interesată la activitățile de învățare formală și nonformală oferite; 3. Comunicare corectă și eficientă în contexte de muncă; 4. Corectitudinea și coerența limbajului specific meseriei/ profesiei/ specialității; 5. Elemente de creativitate în executarea sarcinilor de lucru.
CPS 2. Realizarea activităților educative cu copiii de la naștere până la 7 ani în context formal și nonformal;	
Unități de competență	Obiective de evaluare
Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	<p>Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:</p> <p>Didactica activităților de educare a limbajului</p>
UC. 1. Descoperirea direcțiilor și sarcinilor principale de explorare a mediului înconjurător.	<p>1. Povestirea educatoarei. Tematica activității de povestire. Desfășurarea activității de povestire.</p> <p>1.1. Povestirea copiilor. Povestirea după un plan dat; Povestirea după ilustrații. Povestirile cu început dat. Povestirile copiilor după modelul educatoarei. Repovestirea.</p>
	<p>A.1. Perceperea lucrului cu speciile literare. A.2. Inițierea în cadrul domeniului ce ține de lucrul cu textul poetic la etapa timpurie. A.3. Aplicarea în practică a metodelor de lucru. A.4. Realizarea proiectelor didactice.</p>

Unități de competență	Obiective de evaluare	
Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	<p>Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:</p> <p>1.2. Memorarea. Valoarea instructiv – educativă a poezilor. Organizarea și desfășurarea activităților de memorizare.</p> <p>1.3. Excursii – rolul lor în familiarizarea copil or cu mediul înconjurător și dezvoltarea vocabularului.</p> <p>1.4. Alcătuirea și analiza a proiectelor didactice ale excursiilor;</p> <p>1.5. Didactica lucrului cu ghicitorile în diferite grupe de vârstă;</p> <p>1.6. Modalități de realizare a activităților de educație pentru limbaj și comunicare;</p> <p>1.7. Vorbirea educatorului ca mijloc de dezvoltare a limbajului și comunicării la copii;</p> <p>1.8. Exerciții și jocuri didactice ce contribuie la formarea structurii gramaticale a vorbirii.</p>	<p>A.5. Planificarea lucrului cu ghicitorile.</p> <p>A.6. Elaborarea albumului cu ghicitori.</p> <p>A.7. Înțelegerea rolului limbii mateme în sistemul educației preșcolare.</p> <p>A.8. Realizarea activităților practice în instituțiile preșcolare;</p>
UC 1. Uzul diverselor strategii de lectură și de elaborare a textului.	<p>Literatura pentru copii</p> <p>1. <i>Creația populară orală (conceptele)</i></p> <p>1.1 Creația populară orală - parte componentă a culturii naționale. Trăsăturile folclorului. Genuri și specii literare folclorice.</p> <p>1.2 Povestile. Definiție. Clasificare. Structura compozițională și trăsăturile specifice poveștilor. Lecturarea povestii populare <i>Frajii</i> (identificarea trăsăturilor de specie literară).</p> <p>1.3 Povestea zoomorfă. Caracteristicile. Lectura poveștilor zoomorfe <i>Motanul, cocoșul și vulpea, Gogașa, Găimusa porumbacă</i>.</p>	<p>A.1 Motivarea pe text, a trăsăturilor folclorului.</p> <p>A.2. Exersarea în vederea unei citiri expresive a textului literar.</p> <p>A.3. Elaborarea hărții conceptuale care include genurile și specile literare folclorice.</p> <p>A.4. Comentarea specificului stilistic al unui text artistic.</p> <p>A.5 Aplicarea instrumentelor de interpretare a textului literar.</p>

Unități de competență	Obiective de evaluare
Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC 2. Aplicarea conceptelor și a teoriilor moderne de metodologie a curriculumului preșcolar în practica educațională;	<p>1.4. Povestea nuvelistică. Specificul ei. Lectura poveștii <i>Ulciorul cu galbeni</i>. Conținutul de idei și analiza literară a personajelor.</p> <p>1.5. Noțiune de basm. Caracteristile. Personajele. Conținutul de idei.</p> <p>1.6. Snoava. Particularitățile de specie. Personajele tradiționale (Păcală, Tânără, Pepelea). Lectura snoavelor <i>Păcală și Tânără, Tânără face cumpărături și caracterizarea personajelor literare</i>.</p> <p>1.7. Legenda. Noțiune de legendă. Clasificarea lor (populare, toponimice, istorice). Scriitorii români creatori de legende: (D. Bolintineanu, G. Topîrceanu, V. Alecsandri, A. Mitru). Crearea legendelor proprii.</p> <p>1.8. Lecturarea legendelor mitologice: <i>Legenda Mărișorului, Legenda ciocârliei, Bujorul</i>. Conținutul de idei al legendei istorice <i>Muma lui Ștefan cel Mare</i>. Portretul literar al personajului istoric: Ștefan cel Mare (modalități de realizare).</p> <p>1.9. Balada. Clasificarea baladelor. Conflictul. Lectura baladei <i>Miorița</i>. Analiza literară. Semnificația motivelor literare. Portretele ciobanului și al mamei (modalități de realizare). Declamarea expresivă a baladei.</p>

Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovadă candidatul:

1. Cunoașterea și aprecierea proprietelor puncte forte și domeniilor care necesită dezvoltare;
2. Participarea interesată la activitățile de învățare formală și nonformală oferite;
3. Comunicare corectă și eficientă în contexte de muncă;
4. Corectitudinea și coerenta limbajului specific meseriei/ profesiei/ specialității;
5. Elemente de creativitate în executarea sarcinilor de lucru.

CPS 3. Comunicarea unui mesaj educațional, care răspunde necesităților de dezvoltare ale fiecărui copil;

Unități de competență	Obiective de evaluare Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Didactica activităților de educare a limbajului 1. Obiectivele și formele de lucru la educarea limbajului și comunicării în instituțiile de educație timpurie; 1.1. Alcătuirea și analiza proiectelor didactice ale activității de povestire; 1.2. Alcătuirea și analiza proiectelor didactice ale activității de povestire după jucărie; 1.3. Alcătuirea și analiza proiectelor didactice ale activității de povestire după jucărie; 1.4. Alcătuirea și analiza proiectelor didactice ale convorbirilor pe diverse teme, în grupe diferite; 1.5. Didactica dezvoltării vorbirii monologate. Obiectivele și conținutul lucrului. Felurile povestirilor; 1.6. Didactica povestirii copiilor după jucărie. Povestirea model după jucărie;	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități: Didactica activităților de educare a limbajului A.1. Urmarea sarcinilor de dezvoltare a vorbirii monologate. A.2. Proiectarea activităților în instituțiile preșcolare. A.3. Selectarea jocurilor cu un conținut dialogat. A.4. Fixarea conținutului metodei analitico-sintetice.
			<p>Literatura pentru copii</p> <p>1. Folclorul copiilor.</p> <p>UC 1. Interpretarea textelor literare, în scopul stabilitării unor direcții de acțiune în activitatea de lucru cu copiii.</p> <p>1.1. Folclorul copiilor – una din primele și cele mai frumoase ferestre deschise spre lume și miracol, o primă lecție de bine și omenie, de curaj și demnitate, poezii ce cultivă înalte principii morale.</p> <p>1.2. Cântecul de leagăn. Conținutul de idei și structura cântecului. Interpretarea cântecului de leagăn.</p> <p>1.3. Poezile – invocații și tematica lor. Conținutul de idei și limbajul poetic al poezioarelor.</p> <p>1.4. Recitativele. Conținutul lor.</p> <p>A.1 Stimularea gândirii reflexive prin lectura și interpretarea textelor literare.</p> <p>A.2. Exersarea în vederea unii citiri expresive a textului literar/interpretarea cântecului de leagân.</p> <p>A.3 Aplicarea tehnicilor de muncă intelectuală pentru elaborarea alocuțiunilor și a textelor orale/scrisse.</p>

Unități de competență	Obiective de evaluare Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC 2. Interpretarea competențelor profesionale din perspectiva integrării în demersul didactic.	1.5 Frământările de limbă. Rolul lor în formarea dicției și a respirației la copiii de vîrstă timpurie 1.6. Genul aforistic și enigmatic (proverbe, zicători, ghicitori, glume) - simbolul înțelepciunii populare. 1.7. Poezia obiceiurilor calendaristice Poezia obiceiurilor de iarnă. Meteorologia populară. 1.8. Colindul. Cu steaua. Analiză și interpretare. 1.9. Urăturile/ Plugușorul. Conținutul lor. 1.10 Sorcova. Semănătul. Limbajul poetic al textelor. 1.11 Teatrul folcloric (Capra, Ursul, Călușarii). 1.12 Poezia obiceiurilor de primăvară și vară (Paparudă, Drăgaica, Caloian). Meteorologia populară.	A.4 Aplicarea noțiunilor de teorie literară, a terminologiei în limita standardelor. A.5. Analiza conținutului și dramatizarea lui. A.6. Interpretarea expresivă a textelor din teatrul folcloric. A.7. Comentarea limbajului poetic din texte folclorice (sorcova). A.8. Analiza conținutului și dramatizarea lui. A.9.Comentarea conținutului și elaborarea scenariului.

Attitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovadă candidatul:

6. Cunoașterea și aprecierea propriilor puncte forte și domeniilor care necesită dezvoltare;
7. Participarea interesată la activitățile de învățare formală și nonformală oferite;
8. Comunicare corectă și eficientă în contexte de muncă;
9. Corectitudinea și coerenta limbajului specific meseriei/ profesiei/ specialității;
10. Elemente de creativitate în executarea sarcinilor de lucru.

CPS 4 Comunicarea unui mesaj educational relevant concepției disciplinelor studiate, adekvat finalitătilor învățământului primar și particularităților elevului de vîrstă școlară mică.

CPS 5. Utilizarea strategiilor educaționale, care contribuie la învățarea activă și dezvoltare armonioasă.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC 1. Cunoașterea aspectelor de formare a premiselor citirii și scrierii.	Didactica activităților de educare a limbajului 1. Analiza textelor pentru repovestire. Alcătuirea întrebărilor la texte. 1.1. Metoda analitico-sintetică și esenta ei. 1.2. Familiarizarea copiilor cu propoziția. 1.3. Alcătuirea și analiza proiectelor didactice ale activităților de familiarizare cu propoziția. 1.4. Didactica cunoașterii copiilor cu sunetul. 1.5. Alcătuirea și analiza proiectelor didactice ale activității de cunoaștere a copiilor cu sunetul. 1.6. Familiarizarea copiilor cu silaba, cu analiza și sinteza cuvântului.	A.1. Distingerea modalităților de familiarizare cu propoziția. A.2. Planificarea activităților practice. A.3. Descrierea modalităților de familiarizare cu sunetul. A.4. Explicarea modalităților de familiarizare cu silaba/ cuvântul.
UC 1. Reiterarea marelor teme abordate în operele literare pentru copii ale scriitorilor contemporani.	Literatura pentru copii 1. Studierea literaturii pentru copii a scriitorilor contemporani. 1.1. Tudor Arghezi. Caracterizarea creației pentru copii. Tematica poezialor: <i>Zdrență, Fetica, Tânărul pedepsit, Cântec de adormit Mifizura</i> . Prezentarea culegerii „Cartea cu jucării”. 1.2 Lectura și analiza literară a textelor <i>Zdrență, Fetica</i> . 1.3 Emil Gîrleanu. Valoarea artistică și educativă a cărții <i>Din lumea celor care nu cunosc</i> . 1.4. Analiza literară a textelor: <i>Căprioara, Gândăcelul, Fricosul, Sărăcuțul, Mărinimie, Când stăpânul nu-i acasă</i> .	A.1. Valorificarea potențialului expresiv al mesajului. A.2. Aplicarea instrumentelor de interpretare a textului literar. A.3. Aplicarea unor tehnici de elaborare a diverselor tipuri de compozitii. A.4. Interpretarea unor teme și motive literare conform algoritmilor.

Unități de competență	Obiective de evaluare
Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că posedă următoarele abilități:
UC 2. Uzul diverselor strategii de lectură și de elaborare a textului metaliterar.	<p>1.5. Mihail Sadoveanu. Operele pentru copii: <i>Dumbrava minunată, Domnul Trandafir</i>. Memorizarea portretelor fizice.</p> <p>1.6. Identificarea temei și a ideilor principale din texte: <i>Dumbrava minunată și Domnul Trandafir</i>. Prezentarea expresivă a fragmentelor din textele studiate.</p> <p>1.7 Ion Druță. Tema copilăriei în creația scriitorului. Trofimăș și Bobocel – personaje inginoase, inocente, iștețe, curajoase din opera drăguțiană.</p> <p>1.8 <i>Povestea furnicii</i> – ideea despre forță vitală a muncii.</p> <p>1.9 Grigore Vieru. Caracterizare generală a creației. Bogăția și diversitatea tematicii. Primele culegeri de poezii. Imaginea poetică a Moldovei în creația poetului (<i>Plaiul meu, Casa părintească</i>).</p> <p>1.10. Tema muncii în creația lui Gr. Vieru (<i>Povestea măinilor, Cum se face o carte</i>). Poezii dedicate mamei, graiului matern: <i>Casa noastră, Puii, Tu, iarbă, tot ai mama, În limba ta, Legămint, Gîraul și dorul, Hora prieteniei</i> etc. Limbajul poeziei. Importanța educativă și formativă a creației lui Gr. Vieru.</p> <p>1.11 Spiridon Vangheli – un neîntrecut pedagog. Prezentarea rezumativă a povestirilor despre Radu, Guguță și Ciubotel. Analogie cu poveștile lui S. Vangheli despre Guguță.</p> <p>1.12 Prezentarea plachetei <i>Băiețelul din coliba albastră</i>. Limbajul schișelor. Lectura expresivă a fragmentelor preferate.</p> <p>1.13 Continutul de idei al plachetei <i>Guguță și prietenii lui</i>. Caracterizarea personajului literar Guguță.</p> <p>A.5.Aplicarea unor strategii de comunicare orală și scrisă în vederea interpretării textului literar.</p> <p>A.6. Determinarea mesajului textului, prin analiza textuală.</p> <p>A.7. Caracterizarea personajului literar în conformitate cu parametrii propuși.</p> <p>A.8. Identificarea unor conexiuni motivate între literatură română pentru copii și cea universală.</p> <p>A.9.Elaborarea textelor metaliterare cu prezentarea lor orală.</p> <p>A.10.Producerea textelor de sinteză.</p> <p>A.11 Formularea unor judecăți proprii asupra lumii și problemelor fundamentale ale copilului.</p> <p>A.12.Citirea expresivă a textelor literare și formularea mesajului.</p> <p>A.13. Comentarea limbajului artistic în limita standardelor de conținut.</p> <p>A.14. Interpretarea unor teme și motive literare, comentând semnificațile limbajului poetic</p> <p>A.15.Prezentarea portretului literar al scriitorului conform algoritmului.</p> <p>A.16. Analiza literară a textului prin identificarea problemelor și ideilor literare.</p>

Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovadă candidatul:

11. Cunoașterea și aprecierea proprietăților puncte forte și domeniilor care necesită dezvoltare;
12. Participarea interesată la activitățile de învățare formală și nonformală oferite;
13. Comunicare corectă și eficientă în contexte de muncă;
14. Corectitudinea și coerența limbajului specific meseriei/ profesiei/ specialității;
15. Elemente de creativitate în executarea sarcinilor de lucru.

Matricea de specificații

Nr.	Competențe supuse evaluării	Numărul de itemi după nivele cognitive				Total itemi
		Cunoaștere	Înțelegere funcțională	Soluționarea problemelor	40%	
	Competențe	Ore	%	30%	30%	
1	CPS 1. Utilizarea conceptelor fundamentale specifice educației timpurii în realizarea activităților educationale cu copiii de la naștere până la 7 ani	37	26 %	2	2	6
2	CPS 2. Realizarea activităților educative cu copiii de la naștere până la 7 ani în context formal și nonformal	18	12%	1	1	3
3	CPS 3. Comunicarea unui mesaj educațional, care răspunde nevoilor de dezvoltare ale fiecărui copil	43	30%	2	2	6
4	CPS 4. Proiectarea activităților zilnice și săptămânale pentru copiii de la naștere până la 7 ani, în baza unor recomandări metodice -tip, valorificând prevederile curriculare și cadrul conceptul al educației nonformale	50	35%	3	3	9

	CPS 5. Utilizarea strategiilor educaționale, care contribuie la învățarea activă și dezvoltare armonioasă						
Total		142	100%	8	8	8	24

Convertirea procentului de realizare a testului în note

Nivel de realizare în procente (%)	100-95	94-88	87-78	77-63	62-48	47-33	32-21	20-10	9-5	4-0
Nota	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1